

Kildekritikk og håndtering av feilkilder

Hva gjør vi når undersøkelsene går galt og dataene spriker? Hvordan forholder vi oss til feilkilder, og hva har vi egentlig funnet ut? Og hva skal med i rapporten?

AV BIRTHE HODNEKVAM, RESSURSLÆRER | PUBLISERT 26. FEB. 2020

DEL | LAST NED

Når vi forsker etter Nysgjerrigpermetoden, går det ikke alltid etter planen. Vi oppdager gjerne at vi har gjort noe feil. De fleste elever er litt engstelige for å gjøre feil, selv om lærerne prøver å gjøre det så ufarlig som mulig å gjøre feil i klasserommet. Det unike med å gjøre feil i et Nysgjerrigper-prosjekt, er at feilen er kollektiv. Det vil være en elevgruppe som har gjort en feil, eller det kan være en hel klasse som har gjort en feil. Det viktige er å oppdage feilen, slik at vi kan gjøre noe med det.

"Skammen" ved å gjøre feil er dermed tatt bort, og fokuset rettes mot å oppdage feil og å finne en måte å håndtere feilen på. Så får vi håpe at den enkelte elev kan ta denne erfaringen med seg på individnivå, slik at det kan hjelpe dem i andre situasjoner i livet der de gjør feil.

Kan feil forvandles til fordel for forskningen?

Det å oppdage en feilkilde og å samtale om den vil føre til å elevene blir mer bevisste i den videre forskningen. Kvaliteten på forskningen vil dermed bli bedre. Elevene blir mer nøyaktige, mer detaljfokuserte og mer systematiske. Det viktige er at elevene lærer at de ikke må forsøke å dekke over feilen, men å finne en god måte å håndtere feilen på.

Hva kan man gjøre om man oppdager en feilkilde?

Noen ganger kan det være nyttig å ringe til en ekspert på området for å få bekreftet eller avkreftet om dette faktisk er en feilkilde og for å råd om hva man skal gjøre. Om elevene oppdager feilen tidlig i prosjektet, er det best om de gjør undersøkelsen på nytt. Om det ikke er mulig, kan elevene gjøre justeringer for å forsøke å nøytralisere feilkilden.

Om man oppdager feilen når det er for sent å gjøre undersøkelsene på nytt er rådet: Ikke legg skjul på feilen. Uansett når man oppdager feilkilden, skal alt med i rapporten. Oppmuntre elevene til å være ærlige og selvkritiske. En slik selvinnsikt vil gjøre forskningen og rapporten til elevene mer troverdig.

Kanskje dette var det viktigste de lærte av prosjektet?

Hvor lett og fristende er det ikke å IKKE forholde seg til at man har gjort en feil? Å utelate enkelte deler i rapporten? Å jukse? Dette ser vi dessverre eksempler på i verden utenfor skolen også. Det viser at det er viktig å være kritisk til forskningen vi får presentert i medier og andre steder. Vi må lære elevene å stille spørsmål om hvem som har utført forskningen, hvor stor studien er og om vi kan generalisere ut fra den/de studiene som er gjort.

Det å være kritisk til kilder er en vanskelig øvelse. Da er det mye lettere å være kritisk til sin egen forskning. Hvor sikre kan vi være på resultatet av forskningen vår? Hva kunne vi ha gjort annerledes? Hva kan andre forske videre på?

Skal vi bare late som om vi ikke oppdaget feilkilden? Eller skal vi være ærlige om feilene? Bare den som har stått i situasjonen og med valget vet hvor lett det er å velge det letteste og hvor viktig det er å velge det

riktige.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 6. mai 2024, kl. 10:09 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.